

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Π.Ε. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Λαμία 05-07-2013
Αρ.Πρωτ.: 11847

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΤΜΗΜΑ : Ποιοτικού & Φυτ/κού Ελέγχου
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Ελ. Βενιζέλου 1
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 35100 ΛΑΜΙΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ : Γ. Τζίγκα – Ι.Φράγκος
ΤΗΛ. : 2231353172, 2231353174
FAX : 2231066136

2^ο ΔΕΛΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (Π.Ε) ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

1. Στόχοι

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Φθιώτιδας και το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας, στο πλαίσιο του Προγράμματος Γεωργικών Προειδοποιήσεων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας της Βαμβακοκαλλιέργειας της Χώρας, ενημερώνουν τους βαμβακοκαλλιεργητές της Π.Ε. Φθιώτιδας για τις απαραίτητες ενέργειες αποτελεσματικής φυτοπροστασίας στο στάδιο ανάπτυξης των βαμβακοφύτων **από την εμφάνιση των πρώτων χτενιών έως και την έναρξη της ανθοφορίας.**

2. Διαπιστώσεις

2.1 Έχει γίνει εγκατάσταση φερομονικών παγίδων σύλληψης ακμαίων (πεταλούδων) του πράσινου σκουληκιού, για την παρακολούθηση των πτήσεων του εντόμου σε 31 τοποθεσίες, σε 24 Τοπικές και Δημοτικές Κοινότητες σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα. Σταδιακά το δίκτυο των παγίδων θα επεκταθεί και σε άλλες περιοχές με σκοπό την κάλυψη όλων των περιοχών στις οποίες καλλιεργείται βαμβάκι στην Π.Ε. Φθιώτιδας.

A/A	Δ.Κ. – Τ.Κ.	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ 1	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ 2
1	ΑΥΛΑΚΙ	ΜΑΚΡΙΕΣ ΜΕΡΑΣΙΕΣ	ΜΠΙΣΜΠΡΟΥΛΑ
2	ΛΑΜΙΑ	ΚΑΛΥΒΙΑ-ΣΟΥΛΑΚΙ	
3	ΛΥΓΑΡΙΑ	ΦΟΥΚΑΛΙΑ	
4	ΑΝΘΗΛΗ	ΠΑΝΤΕΛΗ	ΙΤΙΑ
5	ΗΡΑΚΛΕΙΑ-Ν.ΚΡΙΚΕΛΟ	ΚΟΤΣΟΜΠΛΑΙΕΣ	
6	ΦΡΑΝΤΖΗ	ΥΝΙΑ	
7	ΚΟΜΠΟΤΑΔΕΣ	ΛΟΥΡΙΔΕΣ ΦΡΑΝΤΖΟΜΥΛΟΥ	
8	ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ	ΑΓ.ΚΥΡΙΑΚΗ	
9	ΑΜΟΥΡΙ	ΒΑΛΛΑΡΙ	ΚΟΥΦΟΓΙΑ
10	ΣΤΥΡΦΑΚΑ	ΜΠΑΚΣΑΪ	
11	ΚΩΣΤΑΛΕΞΙ	ΚΟΥΛΟΥΡΙΑ	
12	ΛΙΑΝΟΚΛΑΔΙ	ΚΛΕΙΤΣΑ	
13	ΠΕΛΑΣΓΙΑ	ΣΟΥΔΕΣ	
14	ΒΑΘΥΚΟΙΛΟ	ΚΑΜΠΟΣ	
15	ΠΟΥΡΝΑΡΙ	ΣΤΑΘΜΟΣ	
16	ΑΓΡΑΠΙΔΙΑ	ΣΥΚΙΕΣ	
17	ΒΑΡΔΑΛΗ	ΑΜΠΕΛΙΑ	ΤΖΑΜΙ
18	ΣΟΦΙΑΔΑ	ΠΑΛΙΟΥΡΙΑ	
19	Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ	ΔΕΚΑΡΙΑ	ΒΑΛΤΟΣ
20	ΕΚΚΑΡΑ	ΚΟΥΚΟΥΡΑΒΑ	ΡΕΖΙΜΙΑ
21	ΒΕΛΕΣΣΙΩΤΕΣ	ΣΤΡΙΒΑΔΙΑ	
22	ΓΑΒΡΑΚΙΑ	Α΄ ΠΕΡΙΟΧΗ	Β΄ ΠΕΡΙΟΧΗ
23	Κ. ΤΙΘΟΡΕΑ	ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΠΗΓΑΔΙ	
24	ΕΛΑΤΕΙΑ	ΕΝΕΝΗΝΤΑ	

2.2 Την εποχή αυτή τα βαμβακόφυτα στις πρώιμες καλλιέργειες βρίσκονται στο στάδιο της προάνθησης έως και τα πρώτα άνθη και στις όψιμες στο στάδιο των πρώτων χτενιών (3-6 χτένια).

2.3 Ο πληθυσμός των αφίδων μειώθηκε, πιθανώς χάρη στα ωφέλιμα έντομα που υπήρχαν.

2.4 Μέχρι τώρα, οι συλλήψεις ακμαίων στις περισσότερες περιοχές κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα, με εξαίρεση τις περιοχές **Ανθήλη, Φραντζή, Μοσχοχώρι, Καλύβια Λαμίας, Βελεσσιώτες, Εκκάρα, Πουρνάρι**

και Βαρδαλή, όπου κατά τις τελευταίες μετρήσεις είχαμε ιδιαίτερα αυξημένες συλλήψεις ακμαίων πράσινου σκουληκιού σε ορισμένες περιοχές .

2.5 Οι επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν σε περιοχές του Νομού, έδειξαν μικρούς έως μηδενικούς πληθυσμούς προνυμφών (σκουληκιών) σε χτένια και σε άνθη.

3. Συστάσεις – καλλιεργητικές πρακτικές

Στο στάδιο αυτό των πρώτων χτενιών και μέχρι των πρώτων λουλουδιών, προτείνεται στους βαμβακοπαραγωγούς όπως:

- 3.1 Συνιστάται γενική δόση άρδευσης 35 κ.μ. νερό /στρέμμα. Ιδιαίτερα, σε γόνιμα εδάφη με ύψος φυτών άνω των 35εκατοστών, η συνιστώμενη δόση άρδευσης είναι περίπου 25 κ.μ. νερού/στρέμμα, προκειμένου τα φυτά να μην είναι ελκυστικά για την ανάπτυξη επιβλαβών οργανισμών, κυρίως του πράσινου σκουληκιού και για να επιτευχθεί η επιθυμητή πρωιμότητα των βαμβακοκαλλιεργειών.
- 3.2 Να μην γίνεται ενσωμάτωση αζωτούχων λιπασμάτων σε κάθε πότισμα, διότι έτσι προκαλείτε υπερβολική βλαστική ανάπτυξη των φυτών, οψίμηση και προσέκλυση των επιβλαβών εντόμων.
- 3.3 Συστήνεται εφαρμογή ρυθμιστών ανάπτυξης των φυτών (meriquat chloride 5SL), με δόση 25-70 κυβικά εκατοστά/στρέμμα, αναλόγως της γονιμότητας των εδαφών και του ύψους των φυτών.
- 3.4 Να παρακολουθούν κάθε 3-4 μέρες την βαμβακοκαλλιέργειά τους, προκειμένου να διαπιστώνουν τις πυκνότητες των πληθυσμών και τις ζημιές των εντόμων, ώστε να επεμβαίνουν όταν φτάσουν οι πληθυσμοί στα όρια επέμβασης, όπως παρακάτω:

3.4.1	Λύγκος: Κατώτερο όριο επέμβασης είναι τα 5 άτομα κατά μέσο όρο (κ.μ.ο.) ανά 100 φυτά.
3.4.2	Τετράνυχος: Κατώτερο όριο επέμβασης είναι όταν στη δειγματοληψία εμφανίζεται τετράνυχος στο 30-50% κ.μ.ο. των φύλλων του δείγματος.
3.4.3	Αφίδες (Μελίγκρες): Κατώτερο όριο επέμβασης είναι η ύπαρξη είκοσι πέντε (25) ατόμων κ.μ.ο. ανά φύλλο σε δείγμα 100 φύλλων.
3.4.4	Πράσινο σκουλήκι: Κατώτερο όριο επέμβασης είναι οι 6-8 νεαρές προνύμφες κ.μ.ο.ανά 100 φυτά ή εναλλακτικά μία (1) νεαρή προνύμφη κ.μ.ο. στα φυτά ενός μέτρου επί της γραμμής. Οι προνύμφες πρέπει να είναι 1 ^{ου} και 2 ^{ου} σταδίου και μήκους μέχρι 1εκατοστό).

4. Μέτρα αντιμετώπισης-Εφαρμογή ψεκασμών με Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα(Φ.Π)

4.1 Λύγκος:

- Σε περίπτωση που η βαμβακοκαλλιέργεια γειτονεύει με καλλιέργεια μηδικής, να γίνεται κλιμάκωση της κοπής της μηδικής, αφήνοντας άκοπες λωρίδες μηδικής στα σύνορα.
- Ψεκασμός με εντομοκτόνο επαφής και στομάχου των ζιζανίων που γειτνιάζουν με την καλλιέργεια του βαμβακιού, πριν τα ζιζάνια ξεραθούν. Ακολούθως, τα ζιζάνια θα πρέπει να κοπούν και να καταστραφούν.
- Όταν οι πληθυσμοί ξεπεράσουν το κατώτερο όριο και είναι αναγκαία η επέμβαση, τότε συνιστάται η χρήση πιο εκλεκτικών εντομοκτόνων και να αποφεύγεται η χρήση εντομοκτόνων ευρέως φάσματος, για την προστασία των ωφέλιμων εντόμων.

4.2 Τετράνυχος:

- Η καλλιέργεια να αρδεύεται κανονικά, διότι εκτός των άλλων, έχει αποδειχθεί ότι φυτά στρεσαρισμένα από έλλειψη νερού, ευνοούν την ανάπτυξη μεγάλων πληθυσμών τετράνυχου.
- Όταν οι πληθυσμοί ξεπεράσουν το κατώτερο όριο και είναι αναγκαία η επέμβαση, να χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα δραστικές ουσίες με εκλεκτική δράση (εξειδικευμένη δράση μόνο στα ακάρεα, όπως ρυθμιστές ανάπτυξης των τετρανύχων, καθώς και σκευάσματα με ωοκτόνες, προνυμφοκτόνες και νυμφοκτόνες ιδιότητες).
Εγκεκριμένα σκευάσματα με την παραπάνω δράση είναι τα: etoxazole, hexythiazox και propargite(με έγκριση 120 ημερών μόνο για Α.Σ. Λιανοκλαδίου).

4.3 Αφίδες:

- Να αποφεύγεται η υπερβολική λίπανση και άρδευση, διότι δημιουργούν υδαρείς ιστούς (τρυφερούς), οι οποίοι είναι ευάλωτοι σε προσβολές από έντομα και ειδικότερα τις μελίγκρες.
- Όταν κρίνεται αναγκαία η επέμβαση ξεκινάμε με:
  - α) τα πιο εκλεκτικά εντομοκτόνα κατά των αφίδων και αποφεύγουμε τη χρήση εντομοκτόνων ευρέως φάσματος, μη εκλεκτικά, για την προστασία των φυσικών εχθρών των αφίδων.
  - β) τα ευρέως φάσματος εντομοκτόνα χρησιμοποιούνται μόνο όταν έχουμε εξάρσεις πληθυσμών αφίδων και προς το τέλος της καλλιεργητικής περιόδου.

4.4 Πράσινο σκουλήκι:

Ως ορθή πρακτική θεωρείται, να αφήσουμε τη θανάτωση του πράσινου σκουληκιού στη βιολογική δραστηριότητα των φυσικών εχθρών του (ωφέλιμα έντομα), οι οποίοι θηρεύουν τα αυγά και τις προνύμφες του.

- Τακτική και επισταμένη παρακολούθηση των προνυμφών μέχρι την πτώση των πετάλων/λουλουδιών (καρπόδεση), για την διαπίστωση ύπαρξης ή όχι αυγών και προνυμφών του πράσινου της 1^{ης} γενιάς του εντόμου μέχρι 30/7.
- Συστήνεται στους παραγωγούς και ιδιαίτερα στις περιοχές με αυξημένο αριθμό συλλήψεων ακμαίων (πεταλούδων) πράσινου σκουληκιού, να είναι διαρκώς σε επιφυλακή, να παρακολουθούν επισταμένως κάθε 3-4 ημέρες την καλλιέργεια τους για τυχόν προσβολές από προνύμφες και να προβαίνουν σε ψεκασμό μόνο εάν διαπιστωθεί η παρουσία προνυμφών σε ποσοστό πάνω από 6-8 ζωντανές προνύμφες (σκουλήκια μήκους μέχρι 1 εκατοστό) ανά 100 φυτά, επιλεγμένα τυχαία από όλη την έκταση της φυτείας.
- Για την προστασία των φυσικών εχθρών του πράσινου σκουληκιού, προτείνεται η χρήση εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών, τα οποία με τον τρόπο και το φάσμα δράσης τους, κατά την εφαρμογή στην βαμβακοκαλλιέργεια, είναι τα φιλικότερα προς τα ωφέλιμα έντομα αυτής, όπως εγκεκριμένα σκευάσματα του *Bacillus thuringiensis*, spinosad, diflubenzuron, emamectin benzoate και chlorantraniliprole (με έγκριση κυκλοφορίας 120ημερών από 2-7-2013 έως 1-11-2013) και όσα εγκριθούν μελλοντικά.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- 1) Δεν συνιστώνται επεμβάσεις με φυτοπροστατευτικά στις βαμβακοφυτείες, χωρίς έλεγχο της πυκνότητας των εντομολογικών εχθρών και τη διαπίστωση των παραπάνω ορίων επέμβασης. Διότι άστοχοι και άκαιροι ψεκασμοί, αποβαίνουν σε βάρος της εξέλιξης της καλλιέργειας, της παραγωγικότητας και οικονομικότητας αυτής, του περιβάλλοντος και τελικώς της ανθρώπινης υγείας.
- 2) Οι όποιες μη σημαντικές ζημιές στα όργανα (χτένια, άνθη) στα πρώτα στάδια ανάπτυξης της καλλιέργειας, προλαβαίνουν να αντισταθμιστούν σταδιακά με τη δημιουργία νέων οργάνων.
- 3) Οι ψεκασμοί για να είναι αποτελεσματικοί, θα πρέπει να λούζονται πολύ καλά με το ψεκαστικό υγρό όλα τα μέρη του βαμβάκοφυτου **και κυρίως όλα τα καρποφόρα όργανα (χτένια, άνθη).**
- 4) Όπου χρειαστεί να γίνουν χημικές επεμβάσεις, αυτές να γίνονται μετά την δύση του ηλίου και κατά τις νυκτερινές ώρες, διότι οι πεταλούδες του πράσινου σκουληκιού δραστηριοποιούνται κατά τη νύκτα, αλλά και για την προστασία των μελισσών.
- 5) Οι βαμβάκοπαραγωγοί να ενημερώνουν για κάθε επικείμενο ψεκασμό τους μελισσοκόμους και να αποφεύγουν ψεκασμοί με μελισσοτοξικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
- 6) Οι βαμβάκοπαραγωγοί είναι αποκλειστικά και μόνοι υπεύθυνοι για την επιλογή των επεμβάσεων, σχετικά με τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, τον τρόπο και το χρόνο εφαρμογής τους στις συνθήκες της καλλιέργειάς τους, καθώς και για τους λοιπούς χειρισμούς, που συμβάλουν στις ποσοτικές και ποιοτικές αποδόσεις της καλλιέργειας.
- 7) Για οποιοδήποτε πρόβλημα της καλλιέργειας, οι βαμβάκοπαραγωγοί μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Υπηρεσίας μας στα τηλ.2231-3-53172, 2231-3- 53174, καθώς και στο Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών& Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας, στο τηλέφωνο 2421066525.
- 8) Επίσης, οι συνάδελφοι Γεωπόνοι των Καταστημάτων Γεωργικών Φαρμάκων κ.α., που πιθανόν εντοπίσουν σημαντική προσβολή ή ανησυχητικό αριθμό συλληφθέντων ατόμων σε φερομονικές παγίδες, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν άμεσα με την Υπηρεσία μας, έτσι ώστε σε συνεργασία μαζί τους, να εκδοθεί προειδοποίηση για την προστασία των βαμβάκοκαλλιεργειών.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Σε κάθε περίπτωση να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων για την αναλογία χρήσης, την συνδυαστικότητα, τον κίνδυνο φυτοτοξικότητας, το διάστημα μεταξύ τελευταίας επέμβασης και συγκομιδής και τα μέτρα προστασίας για την αποφυγή δηλητηρίασης.
- Σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10 του ν. 4036/2012(ΦΕΚ 8^Α) όποιος χρησιμοποιεί μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα υπόκειται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.
- Τα εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά αναφέρονται στην Ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΥΠ.Α.Α.& Τροφίμων (<http://www.minagric.gr>) και από αυτά γίνεται η επιλογή προς χρήση.

ΟΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

- ΠΡΟΣ:** 1. Περιφ/κό Κέντρο Προστασίας Φυτών
και Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας
Τμήμα προστασίας φυτών
Τορούτζια – Νικολαΐδη
383 34 Πεδίο Άρεως – ΒΟΛΟΣ (**αποστολή με email**)
2. Δήμοι : Λαμιέων, Στυλίδας, Μακρακώμης,
Δομοκού, Λοκρών,
Μώλου – Αγ. Κων/νου,
Αμφίκλειας – Ελάτειας.
(**με την παράκληση να τοιχοκολληθεί στα Δημοτικά καταστήματα**)
ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
3. Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε Φθιώτιδας
Τμήμα Φυτικής και Ζωϊκής παραγωγής κ. Γ. Βουρλάκη
(**αποστολή με email**)
ΣΕ ΕΜΑΣ
4. Γραφεία Αγροτικής Οικονομίας Π.Ε. Φθιώτιδας
(**αποστολή με email**)
ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
5. Ε.Α.Σ.: Λαμίας, Αμφίκλειας, Αταλάντης, Στυλίδας
(**με την παράκληση να αποσταλεί στις Α.Σ.Ο.**)
ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
6. Καταστήματα Εμπορίας Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων
Π.Ε Φθιώτιδας (**αποστολή με email**) – ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
7. Πρόεδρο Παμφθιωτικού Συλλόγου Αγροτών κ. Δημογιάννη Δημ.

ΚΟΙΝ.: Α) Υπουργείο Αγροτικής Αν/ξης & Τροφίμων
Γεν. Δ/ση Φυτικής Παραγωγής
Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
Τμήμα Γεωργικών Προειδοποιήσεων
Ομάδα Συντονισμού Βάμβακος
Λ. Συγγρού 150 – 176 71 ΚΑΛΛΙΘΕΑ

Β)

1. Αντιπεριφερειάρχη κ. Δημ. Βουρδάνο
2. Γενικό Δ/ντή Αγροτικής Οικονομίας
& Κτηνιατρικής κ. Στ. Τσελά (**αποστολή με email**)
3. Δ/ντη Αγροτικής Οικονομίας
Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας κ. Κ. Κούτρα (**αποστολή με email**)
4. Δ/ντη Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
Π.Ε. Φθιώτιδας κ. Δημ. Ρίζο (**αποστολή με email**)

ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ